

MONITOR

zpravodajský čtrnáctideník

ROČNÍK V., ČÍSLO 7

17. duben 2008

(za dobrovolné příspěvky)

Tradice Otců

Z výkladu žalmů svatého biskupa Augustina

Svůj pozemský život máme žít k chvále Boží, neboť v ní bude spočívat věčná radost našeho života budoucího. A ten, kdo se v tom již nyní necvičí, nemůže být na budoucí život připraven. Již nyní proto Boha chválíme; ale také ho prosíme. V té chvále je naše radost, v modlitbě úpěnlivost. Bylo nám totiž slíbeno něco, co dosud nemáme, a protože ten,

jenž nám to přislíbil, je pravdomluvný, radujeme se v naději. Jelikož však to, co nám přislíbil, dosud nemáme, upíme v touze. Prospěje nám v této touze vytrvat, dokud se nenaplní, co bylo slíbeno, neboť nárek jednou pomine a zbu-
de samá chvála.

A právě pro tyto dvě doby, jednu přítomnou, plnou pokušení a strážní toho-

to života, a druhou budoucí, plnou bezpečí a věčné radosti, nám bylo dáno slavit také dvojí čas, předvelikonoční a povelikonoční. Předvelikonoční doba je znamením soužení, v němž žijeme. Kdežto to, co prožíváme nyní po velikonočích, je znamením blaženosti, která teprve přijde. [...] Proto také předvelikonoční dobu trávíme v postech a na modlitbách, ale po velikonočích si v postech dopřáváme úlevu a oddáváme se chválám. V tom spočívá ono *aleluja*, které zpíváme.

Tak dlouho se chodí se džbánem pro vodu...

Porušování lidských práv v Číně a Tibetu zastiňuje světlo olympijského ohně

Při uzávěrce tohoto čísla *RC Monitoru* ještě nevíme, jak bouřlivě se bude odvíjet další pouť olympijské pochodně, jež míří do Pekingu. Zatím víme, že se bouře proti čínskému pořadatelskému odehrály v Evropě (Londýn, Paříž) a můžeme jen očekávat, co se odehraje na severoamerickém kontinentě.

Všude po Evropě, i u nás, se vyvěšují tibetské vlajky a obhájci lidských práv protestují proti čínskému pořadatelskému olympijských her kvůli okupaci Tibetu. Čína přitom porušuje lidská práva v daleko větší šíři, než jen na tibetském území.

Už od poloviny sedmdesátých let minulého století se Čína snaží násilím potlačovat plodnost zdejších obyvatel. Vláda tvrdí, že hladomory byly způsobeny přílišným růstem obyvatelstva. „Ale ty byly spíše způsobeny státními zásahy do produkce potravin,“ říká Steve Mosher, ředitel Institutu pro populační výzkum, obhájce života, jehož teprve realita života v Číně přesvědčila, že násilné omezování porodnosti není správným řešením. „Velký hladomor za předsedy Maa nesouvisel s růstem populace, ale spíše s destruktivními administrativními chybami, jež vyústily do konfiskace obilí chudých obyvatel; Čína přitom odmítla pomoc bohatého Západu,“ říká Mosher. Výsledkem této politiky je dnes 25 milionů mužů, kteří nemají šanci najít manželky, a následný obchod se ženami.

Přesto čínské úřady dále pronásledují ženy, jež čekají druhé nebo další dítě. Ale obraz čínských matek, které prchají do polí a skrývají se v lesích před populační policií, svobodný Západ nijak neznekotil.

Neznepokojilo ho ani pronásledování křesťanů, z toho minimálně 13 milionů katolíků, věznění kněží a biskupů. Křesťanskému Západu nevádí, že čínská vláda chce omezovat všechny náboženské aktivity, a že za „neschválenou čin-

nost“ hrozí křesťanům vězení, pokuty, mučení a smrt.

Teprve potlačení theokratického režimu v Tibetu a okupace jeho území vyburcovaly západní veřejné mínění. Můžeme z toho být hořko, můžeme poukazovat na nepochopitelnost útlaku v Tibetu a v Číně samotné.

Ale možná bude lépe prostě přijmout realitu, a pragmaticky – a vděčně – si říci: „...až se ucho utrhne“.

Michaela Freiová

ZPRÁVY

Pochod pro život 2008

Letošního Pochodu pro život se zúčastnilo asi 1.000 lidí (ČTK uvádí 200–300 lidí).

Mši svatou sloužil arcibiskup Karel Otčenášek s pěti kněžími a jáhny.

P. Romuald Rob OP zdůraznil v kázání, že se lidé nemají bát bojovat proti zlu.

Na Staroměstském náměstí vystoupila skupina Paprsky.

RC

Kázání P. Romualda Roba OP před Pochodem pro život

Foto: Adam Prentis

Vážený otče arcibiskupe, milí bratři a sestry, drazí přátelé života!

Děkuji panu prezidentovi Hnutí pro život Radimovi Ucháčovi, který mě oslovil, abych mohl při této každoroční vzácné příležitosti promluvit.

Nacházíme se stále ve Velikonočním oktávu, kdy Církev slaví vítězství Života a Lásky nad smrtí a nicotou. Víme, že od okamžiku Kristova kříže se Bůh postavil do nicoty hříchu, aby ji s láskou a se soucitem k člověku vzal na sebe. Paradox a hrůzu tohoto nám ukazuje skutečnost, že vtělený Bůh na kříži volá: Bože můj, proč jsi mě opustil! Ano, tam, kde je nic, tam, kde se ani nevěří, že Bůh je, přišel Kristus s láskou a životem Boha...

A my jsme zde, abychom stáli po boku Ježíšově a především abychom se každoročně postavili proti, jak říkají duchovní autoři, tzv. němému ďablu. Zdá se totiž již několik let, že vrcholné politické a církevní kruhy v naší společnosti trpí pod jeho vlivem. Mlčí nebo se bojí mluvit. A ten kdo chce hovořit jasným a jednoznačným způsobem o ochraně lidského života je rychle umlčen.

Je třeba si zvyknout, že žijeme ve svobodné společnosti, kde se člověk nemu-

sí bát jasně a otevřeně mluvit. Jsme-li po boku Ježíše Krista, pak on nám říká: Pokoj vám! Nebojte se! Jděte a učte všechny národy.

Bratři a sestry, náš stát je zde pro to, aby byl demokratický. To je, aby zajistil i zákonem svobodnou existenci a rozvoj každé lidské osoby. Žádná lidská osoba, ať vypadá navenek fyziologicky jakkoli, nemůže a nesmí být eliminována zabitím, které dovoluje zákon. V takovém případě stát není demokratický.

Je třeba především začít hovořit v této souvislosti o etice lidské sexuality, která zůstává hlubokým vyjádřením lidské osoby v lásce a předávání života v manželství a rodině. Sexuální radost se nesmí stávat motorem ekonomických zisků, ale musí zůstat zdarma daným darem manželské lásky. Lidská sexualita je velikou a posvátnou hodnotou, kterou je třeba chránit a kultivovat i zákonem.

Politici jako přirození pastýři společnosti mají odpovědnost před Bohem a lidmi za toto základní tkanivo lidské společnosti.

Církev pak, která žasne nad hodnotou lidské osoby, za niž dal život sám Bůh, musí státu a jeho politikům jasně a nekompromisně připomínat tyto základní povinnosti, a láskou, modlitbami i konkrétními aktivitami přispívat k životu a rozvoji společnosti.

V tuto chvíli bych rád poděkoval vám všem, Hnutí pro život a všem, kteří se podílejí na rozvoji kultury života.

V souvislosti s dnešním dnem se zvykne připomínat spodní hranice tři milionů doteď zabitých dětí díky potratovému zákonu v naší zemi. Stále se ještě vedou diskuze o spáse těchto dětí, ale protože se spása přímo neodvozuje od svátosti křtu, ale od lásky Kristovy, myslím, že mohu říci, že spolu s námi stojí teď po boku Ježíšově tři miliony těchto andělů a přimlouvají se za naši věc.

Kéž tato eucharistie povzbudí naši naději, že změna pro život je možná.

RC

Modlitby za duchovní povolání

Světový den modliteb za duchovní povolání se slaví vždy o čtvrté neděli velikonoční, která bývá též nazývána „Neděle Dobrého pastýře“ podle textů, které se čtou při bohoslužbě. Letos připadl na 13. dubna.

Týden předcházející tomuto dni je v naší zemi již tradičně věnován modlitbám za povolání ke kněžství a zasvěcenému životu.

TS ČBK

ČT opět proti katolíkům

Dne 27. března odvysílala ČT pořad „Máte slovo“, který byl – prostřednictvím problematiky umělého ukončení těhotenství – zaměřen proti katolické morálce.

I proti tomuto pořadu odeslali někteří naši čtenáři protestní dopisy.

Protestní dopisy České televizi otiskly i jiné křesťanské servery a listy.

RC

Velký počet křtů v Číně a Vietnamu

V Číně vstoupilo o Velikonočních mnoho lidí do Církve. V diecézi Hong Kong bylo letos 2.800 křtů. Také řada farností kontinentální Číny přijala nové členy. Mnohdy jde o celé rodiny. Katechumenát těchto novokřtěnců trval tři roky.

Také ve vietnamském městu Svay Pak, kde jsou problémy s násilím, drogami, prostitucí a AIDS, bylo pokřtěno 23 Vietnamců a Kambodžanů. Ve městě je přitom jen 70 katolických rodin.

Zenit, CNA

Katolíci v Tibetu

Čínská vláda neomezuje v Tibetu jen buddhismus, ale všechna náboženství. O letošních Velikonočních zde zakázala katolické bohoslužby. Tibetští katolíci žijí převážně v Cizhongu, křesťanské enklávě pod Himalájemi: je jich sotva 1.000.

Z Tibetu byli v roce 1760 vypuzeni kapucíni. Od té doby se sem žádný misionář nedostal. Teprve v roce 1846 ustavil Řehoř XVI. Apoštolský vikariát ve Lhase. Počet katolíků stoupl až ke 3.000, ti ale byli vystaveni krutému pronásledování.

CNS

ZPRÁVY

Světcí ukazují sílu lásky

Při návštěvě baziliky svatého Bartoloměje 7. dubna řekl papež, že dnešní mučedníci jsou výmluvným hlasem Církve, jež ukazuje, že láska a víra jsou silnější než smrt. V bazilice papež uctil památník svědků víry 20. a 21. století, svěřený předchozím papežem do péče Hnutí *San Egidio*.

Památník mj. připomíná mexického kněze P. J. J. Posadas Ocampo, zavražděného v roce 1993 a arcibiskupa Romea, zastřeleného při mši svaté v roce 1980, dále mladého rakouského laika Franze Jägerstättera, popraveného pro odpor proti nacistům v roce 1943, chilského kněze André Jarlana, zabitého v roce 1984 a mučedníky protináboženské perzekuce ve Španělsku ve třicátých letech.

„Tito bratři a sestry jsou obrazem křesťanského lidství ve 20. století, obrazem Blahoslavenství žitého až k vyliť krve,“ řekl papež. „Je pravda, že se někdy zdá, jako by násilí, totalitarismus, perzekuce a slepá brutalita byly silnější

a umlčovaly hlas svědků víry,“ pokračoval. „Ale zmrtvýchvstalý Kristus osvětluje jejich svědectví a my tak můžeme pochopit tajemství mučednictví.“ citoval Tertuliánova slova: „Krev mučedníků je setbou nových křesťanů“.

„Také 21. století začalo ve znamení mučednictví. Bratrská láska, víra, péče o malé a chudé, jež charakterizují křesťanské společenství, někdy vyvolávají násilný odpor.“

Přítomné členy Hnutí *San Egidio* papež vyzval, aby byli i nadále budovateli míru a smíření mezi spornými stranami. Jménem Hnutí pozdravil papeže jeho zakladatel, Andrea Riccardi, který mj. vydal knihu o pronásledování křesťanů ve 20. století „Šlů země“. Profesor Riccardi řekl, že heslem 20. století byla slova „zachraň se sám“, jež dav volal na ukřižovaného Ježíše. „I naše století začíná pod tímto heslem. A tak bude ještě v různých částech světa zabito mnoho křesťanů.“

Zenit

Papežské misijní dílo v Papui-Nové Guineji

Na základě spolupráce národních kanceláří Papežských misijních děl v Česku a Papui-Nové Guineji proběhla ve dnech od 12. 3. do 1. 4. 2008 misijní cesta.

Delegace navštívila např. město Rabaul a místní arcidiecézi na ostrově Nová Británie. V roce 1994 centrum Rabaulu výrazně poničil výbuch sopky Tuvurvur. Sopka je stále činná a přidělává místním lidem nemálo starostí zvláště neustále padajícím popílkem, který musí dýchat. PNG se potýká s bídou a nouzí. Desítky procent populace si nemohou dovolat studovat, chybí finanční prostředky na jídlo, zajištění běžného chodu infrastruktury a včasné lékařské péče. Proto lidé umírají na pro nás běžně vyléčitelné nemoci. Úmrtnost matek i dětí při porodu je největší v Oceánii. Na 100.000 lidí je zde v průměru jen 7 lékařů. 15.000 dětí mladších 1 roku zemře každý rok, 13.000 dětí od 1 do 4 let se nedožije 5. narozenin, 220.000 z 560.000 dětí mladších pěti let nedostává patřičnou výživu, 3.700 matek zemře ročně kvůli komplikacím s porodem. Polovina dětí schází imunita, 60 % matek rodí bez lékařského dohledu, je malá dostupnost lékařské péče, 70 % lidí z vesnic nemá přístup k pitné vodě.

Papežská misijní díla zde již řadu desítek let systematicky podporují kvalitní vzdělání (katolické školství tvoří 70 %), studium mnoha set bohoslovců v malých i velkých seminářích, lékařskou péči a budování infrastruktury. Do této pomoci se zapojují i dárci z České republiky. Biskup diecéze Bougainville, Henk Kronenberg SM, osobně ukázal delegaci PMD např. v řadě škol cisterny na vodu, nebo jak katolická nemocnice v městě Buka používá inkubátor, respirátory a další zdravotnický materiál pořízený v rámci darů Papežského misijního díla dětí od štedrých lidí z České republiky. V této diecézi bylo vidět, jak je velice rozšířené na všech katolických školách Papežské misijní dílo dětí. Děti samy každý týden v rámci projektu „dětí pomáhají dětem“ podle možností šetří ve svých třídách drobné mince ve prospěch chudých dětí světa. Výtežek přináší při bohoslužbě slova v obětním průvodu a soutěži mezi sebou, která třída vybere na jiné děti v bídě nejvíce. V arcidiecézi Rabaul se prostřednictvím Papežského misijního díla šíření víry přispělo např. na stavbu katedrály a na formaci katechistů.

PMD

Charlton Heston zemřel

Hollywoodský herec Charlton Heston hrál světce, génie, proroky, vojáky a občas i darebáky, ale byl také bojovníkem za občanská práva. Díky svému výraznému barytonu hrál Mojžíše v Deseti přikázáních, Michelangela, El Cida, svatého Jana Křtitele a Tomáše Mora i kardinála Richelieua. Jeho nejslavnější rolí byl Ben Hur.

Byl však také integrální osobností. Dobrovolně vstoupil do armády v roce 1944. V témž roce se oženil a zůstal své manželce věrný 64 let. Politicky aktivní byl od počátku šedesátých let. Práva černých občanů hájil už dříve, než se to v Hollywoodu stalo módou. V roce 1961 se při premiéře v Oklahomě posadil do oddělené části pro černé. V témž duchu - jako řada jiných obhájců občanských práv - se nasadil do boje za práva nenarozených. Namluvil úvod do Nathanova filmu *Eclipse of Reason*, který líčí brutalitu pozdních potratů.

V roce 1999 napadl kulturu politické korektnosti a poukázal na to, že potlačuje svobodu obyčejných lidí. „Pracoval jsem s řadou talentovaných homosexuálů po celou svou kariéru. Ale když jsem veřejně řekl, že by se práva homosexuálů neměla rozšiřovat dále než práva obyčejných lidí, nazvali mě homofobem,“ řekl v projevu na Harvardu. „Kdyby Američané od počátku vyznávali politickou korektnost, byli bychom dosud poddáni britské koruně.“ Vyjádřil se kriticky i k ideologii globálního oteplování.

LifeSite News

Nadace Renovabis pomáhá již 15 let

Patnáct let existence slaví katolická nadace Renovabis. Bilance její činnosti byla představena Kolíně nad Rýnem. Nadace vznikla v roce 1993 z iniciativy německých biskupů a Centrálního výboru německých katolíků, jako odpověď na potřeby lidí v postkomunistických státech střední a východní Evropy, včetně České republiky. Jen za minulý rok bylo z fondů Renovabis financováno téměř 1000 projektů s celkovým obnosem 30 milionů euro. Jak řekl ředitel nadace, o. Dietger Demuth, za patnáct let činnosti se styl práce a priority změnil. V současné době z pomoci nadace těží zejména země jako Rusko, Ukrajina a Bělorusko.

RV

ZPRÁVY / KOMENTÁŘE

Ve Francii přibývá konvertitů z islámu

Zhruba 150–200 francouzských muslimů konvertuje každoročně ke katolicismu. Podle listu *Le Monde* se o tom v minulých letech nemluvilo, ale Církev nyní ukazuje, že náboženská svoboda a její reciprocita mají zásadní význam.

List uvádí, že situace katolických konvertitů z islámu je často drsná. Některé konverzi skrývají i před členy rodiny.

Proto se radují z toho, že papež pokřtil Magdiho Allama veřejně.

Přesto počet těchto konvertitů nepřesahuje počet křesťanských (ze všech konfesí) konvertitů k islámu. V roce 2006 uvedl katolický deník *La Croix*, že k islámu konvertuje ročně asi 3.600 Francouzů.

Zenit

Jihokorejští misionáři pomáhají v Súdánu

Dne 3. dubna odjeli tři mladí korejští kněží sdružení *Fidei Donum* do Súdánu, kde budou pastoračně působit. Slíbili poslušnost biskupu Mazzolarimu z Rumbeku, v jehož diecézi stráví tři roky.

Diecéze Rumbek má rozlohu 58.000 km s 3,8 miliony obyvatel.

Asia News

Veřejný nepřítel islámu číslo 1

Koptský kněz Zakaria Butrus potírá oheň ohněm

Foto: www.fatherzakaria.net

Koptský kněz Zakaria Butrus – arabskými novinami (*al-Insan al-Jadid*) nazývaný veřejným nepřítelem islámu číslo 1 – je na západě téměř neznámý, avšak v islámském světě vzbuzuje velký rozruch. Spolu se svými misionářskými spolupracovníky – většinou muslimskými konvertity – se často objevuje na arabském televizním kanálu *al-Hayat* (Život). Věnuje se sporným, teologicky důležitým otázkám a to nezávisle na cenzuře ze strany islámských úřadů. Neobává se ani fanatického davu, který metá kletby proti skandálnímu karikaturám Mohameda. To, že se zabývá málo známými, ale kontroverzními aspekty islámského zákona a tradice, způsobilo, že se stal trnem v oku pro islámské vůdce na celém Středním Východě.

„Neslýchaný evangelizační útok“ na muslimský svět

Butrus působí na obrazovce neobvykle: sedí oděn v rouchu, na krku s obrovským křížem a po ruce má Korán

i Bibli. Egypťští koptové – členové jednoho z nejstarších křesťanských společenství na Středním Východě – se stali v mnoha směrech zosobněním islámské instituce *dhimma* (která podle Koránu 9: 29 vyžaduje podřízenost od těch, kteří nejsou muslimy). Ale zapálený Butrus se nepodřizuje a vyjadřuje své mínění bez obalu. Vytvořil z islámu „deset požadavků“ a jejich radikálnost používá, aby upozornil, jak i islám sám klade požadavky na ty, kteří nejsou muslimy.

Výsledek? Masové konverze ke křesťanství – i když tajné. Veřejná konverze italského žurnalisty Magdi Allama, který byl pokřtěn papežem Benediktem v Římě, je jen špičkou ledovce. Islámský klerik Ahmad al-Qatani vskutku před nějakou dobou konstatoval v televizi *al-Jazeera*, že asi šest miliónů muslimů konvertuje každý rok ke křesťanství a mnozí z nich na základě Butrusova působení. Nedávno zaznamenala islámská televize *al-Jazeera* „neslýchaný evangelizační

útok“ na muslimský svět. Několik faktorů poukazuje na Butruse.

Zprv, nové sdělovací prostředky – zvláště satelitní televize a internet (hlavní zdroj informací pro televizi) – umožnily, že se otázky týkající se islámu zveřejňují bez obav před represáliemi. Je neslýchané poslouchat muslimy z celého islámského světa – dokonce ze Saudské Arabie, kde se dovážené Bible konfiskují a pálí –, jak se zúčastňují debat a diskutují s Butrusem a jeho kolegy a někdy přijmou Krista.

Za druhé, Butrusova vysílání jsou v arabštině, v jazyce, kterým mluví asi 200 miliónů lidí, většinou muslimů. Někteří západní spisovatelé sice zveřejnili přesvědčivé kritiky islámu, ale jejich argumenty zůstávají většinou v islámském světě nepovšimnuty. Butrus omládá klasičtější arabštinou a to mu umožňuje nejen oslovovat širší publikum, ale i ponořovat se hlouběji do obsáhlé arabské literatury – spisovatelé na Západě se spoléhají většinou jen na překlady – a upozorňovat tak na rozpory, které se v ní nacházejí a jsou urážkou pro zdravý lidský rozum.

Butrusova polemika je nevyvratitelná

Třetí důvod jeho úspěchu je, že jeho polemika je nevyvratitelná. Každá z jeho epizod má nějaký námět, od aktuálních k esoterickým, a ten je často vyjádřen otázkou (např. „Je *džihád* povinností pro všechny muslimy?“, „Mají ženy v islámu nižší postavení než muži?“, „Řekl Mohamed, že cizoložné opice by měly být kamenovány?“, „Je pití moče proroků podle *šarije* zdraví prospěšné?“). Když Butrus na tyto otázky odpovídá, cituje pečlivě a vždy s odkazem na prameny směrodatné islámské texty. Začíná

KOMENTÁŘE

Koránem, pak cituje kanonické výroky proroků, *hadisy*, a nakonec slova prominentních muslimských teologů, minulých i současných – proslulých *ulamá*.

Butrus to vše předkládá dostatečně podrobně a sporné téma se tak ukáže jako nepopiratelný aspekt islámu. Ať jsou však jeho důkazy jakkoli přesvědčivé, nejsou jeho závěry jednostranné: netvrdí např., že *džihád* nebo podřízenost žen jsou hlavní myšlenkou islámu. Otázku ponechává otevřenou a pokorně si zve *ulamu*, váženého vykladače zákona *šarija*, aby odpověděl, a ukazuje na chybu v jeho metodě. Vyžaduje však, aby se jeho odpověď zakládala na *al-dalil we al-burhan* – „svědectví a důkazu“, což je jeden z jeho často opakovaných výroků, ne na překřikování nebo klamné sofistikce.

Často se stává, že odpovědi ze strany znalců Koránu je naprosté ticho – čímž se Butrus a televize Život stávají pro muslimské diváky lákavější. Znalci Koránu, kteří veřejně reagují na Butrusovy závěry, jsou často nuceni s ním souhlasit, a to vede někdy k zábavným (a zarážejícím) okamžikům.

Skandální islámské výroky

Butrus se tři roky snažil upozornit širokou veřejnost na skandální – a skutečný – *hadís*, který tvrdí, že ženy by měly „kojit“ cizí muže, se kterými musí strávit určitou dobu. Jeden z vůdčích znalců *hadísů*, Abd al-Muhdi, byl s touto otázkou konfrontován v živém televizním pořadu. Al-Muhdi chtěl mluvit pravdu a potvrdil, že kojení dospělých mužů je podle *šarije* legitimní způsob, jak učinit vdané ženy „zapovězenými“ pro muže, s nimiž jsou nuceny být v kontaktu. Vysvětlením je, že „kojením“ se muži stávají jakoby jejich „syny“ a proto od nich nemohou požadovat pohlavní styk.

Situace se zhoršila ještě tím, že Ez-zat Atiyya, vedoucí oddělení *hadísů* na univerzitě al-Azhar (nejsměrodatnější islámská instituce), dokonce vydal fatwu legalizující *Rida al-Kibir* (označení, které *šarija* používá pro „kojení dospělého“), což vzbudilo v islámském světě takové pobouření, že byla následně odvolána.

Butrus hrál v této nejasné a zahanbující otázce klíčovou roli tím, že přinutil znalce Koránu k odpovědi. Jiný host pořadu, Abd al-Fatah, zlomyslně naznačil, že iniciátorem celého sporu byl Butrus: „Vím, že vy všichni (účastníci diskuse) sledujete tento televizní kanál a toho kněze a že nikdo z vás (ukázal na Abd al-Muhdu) mu nemůže nikdy dát odpověď, protože on vždy své prameny dokládá!“

Hlavní důvod Butrusova úspěchu je jeho prvořadý zájem o spásu duší. V tom se liší od svých protějšků ze Západu, kteří kritizují islám z politického hlediska.

Představitelé islámu nejsou schopni dát jasné odpovědi

Znalci Koránu nejsou schopni vyvrátit Butrusovy důkazy a jediná strategie, která jim zbývá (kromě pětimilionové odměny na jeho hlavu), je ignorovat ho. Když se jeho jméno zmíní, odmítnou ho jako lháře, který vyvolává nepokoje a je podporován – kým jiným? – „mezinárodním židovstvem“. Snadno by mohli jeho otázky vyvrátit, říkají, ale k tomu se nesníží. Takové jednání může některé muslimy uspokojit, ale ostatní požadují od znalců Koránu jasné odpovědi.

Nejdramatičtější se to projevilo při jiném známém pořadu na mezinárodní televizní stanici *Iqra*. Konferencierem pořadu byla konzervativní muslimská žena Basma, která požádala dva významné znalce Koránu, včetně šejka Gamal Qutba, kdysi velkého muftiho na univerzitě al-Azhar, aby vysvětlili legálnost verše z Koránu (4:24), který dovoluje mužům svobodně obcovat se zajatými ženami. Opakovaně se ptala: „Je podle *šarije* pohlavní styk s otroky ještě možný?“ Ti dva učenci jí nedali žádnou jasnou odpověď – přecházeli to mlčením nebo odbíhali od tématu. Basma však trvala na svém: Muslimská mládež v tom nemá jasno a potřebuje odpověď, jelikož „existuje jistý televizní kanál a jistý člověk, který tuto otázku probíral už více než dvacetkrát a nedostal od vás žádnou odpověď“.

Zmatený šejk zahřimal, že „taková podřadná lidé musí být zcela ignorováni!“ a odešel. Později se vrátil, ale mís-

to aby přiznal, že islám opravdu povoluje pohlavní zneužívání otroků, slovně Butruse napadal. Když Basma řekla, že „90 % Muslimů, včetně mne, nerozumí otázce konkubinátu v islámu a je pro ně těžké to pochopit“, odpověděl šejk: „Není potřeba tomu rozumět.“ Ohledně muslimů, kteří sledují, co říká Butrus a jsou jim ovlivněni, odsekl: „Mají smůlu! Jestliže je můj syn nemocný a rozhodne se jít k automechanikovi a ne k doktorovi – je to jeho problém!“

Prvořadý zájem o spásu duší

Hlavní důvod Butrusova úspěchu je však jeho prvořadý zájem o spásu duší. V tom se liší od svých protějšků ze Západu, kteří kritizují islám z politického hlediska. Často začíná a končí své programy prohlášením, že miluje všechny muslimy jako přátele a chce je odvést od falše k Pravdě. S tímto úmyslem neodhaluje jen problematické aspekty islámu. Před ukončením každého programu cituje příslušné biblické verše a vyzývá všechny diváky, aby přišli ke Kristu.

Butrus nechce podněcovat Západ proti islámu, prosazuje „zájmy Izraele“ nebo „dělat za muslimů demony“, ale chce odvrátit muslimy od neživého zdůrazňování vnějšího dodržování příkazů *šarije* ke křesťanské spiritualitě. Mnozí západní kritikové si neuvědomují, že pro odzbrojení radikálního islámu musí být nabídnuto něco, co má ve svém středu Boha a co duchovně uspokojuje – a ne sekularismus, demokracie, kapitalismus, materialismus, feminismus atd. Pravdy nějaké víry mohou být zpochybněny a nahrazeny jedine pravdou jiné víry. A tak otec Zakaria Butrus bojuje s ohněm pomocí ohně.

Raymond Ibrahim
převzato z týdeníku *National Review*
z angličtiny přeložila Krista Blažková
(mezititulky redakce)

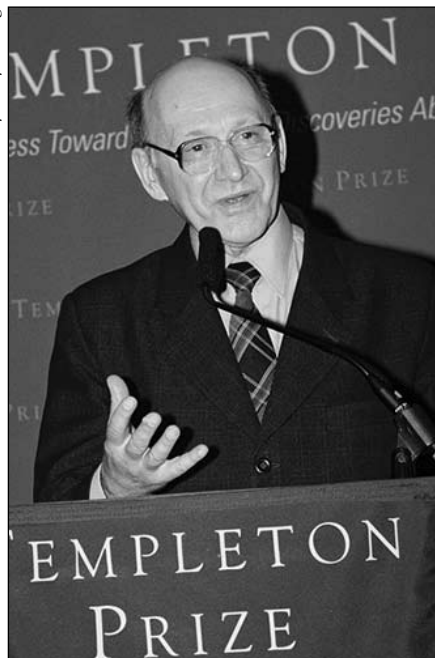
Foto: archive

KOMENTÁŘE

Templetonova cena 2008

Vzpomínky na návštěvu Michala Hellera v Praze

Foto: www.templetonprize.org

Letošní Templetonovu cenu, udělovanou za přínos k poznání duchovních skutečností, dostal polský kněz, filosof a kosmolog Michal Heller, profesor Jagelonské univerzity v Krakově. Cenu mu oficiálně předá 7. května 2008 manžel britské královny princ Philip během soukromého obřadu v Buckinghamském paláci.

Co je Templetonova cena

Templetonova cena v současnosti obnáší 1,6 milionu dolarů; částka je úmyslně stanovena tak, aby přesahovala Nobelovu cenu. Zakladatel ceny Sir John Templeton, původem Američan, tím možná projevil smysl pro humor typický pro svou adoptivní vlast Anglii. Miliardář a filantrop Templeton získal své jmění jako finančník a investiční bankéř, bývá uváděn mezi dvoustovkou nejbohatších lidí světa. Tento člen presbyteriánské církve je ohromen úžasným pokrokem technických a přírodních věd během posledních staletí a jejich přínosem lidstvu. To jej inspirovalo k zamyšlení, jak obrovským přínosem by mohlo být, kdyby úměrně tomu rostlo i naše porozumění duchovním skutečnostem. Templetonova cena není míněna jako ocenění příkladných skutků svatosti či sebeobětování (jejichž význam její zakladatel nepopírá). Jejím

cílem je přispět k rozvoji náboženských nauk a vyrovnat tak deficit v pozornosti, která je jim – ve srovnání s přírodními vědami – věnována. Navzdory svému mezidomáckému charakteru cena nechce podporovat synkretismus, nýbrž spíše pomoci objevit přínos vzájemné rozdílnosti.

Nositelé Templetonovy ceny

První Templetonova cena byla udělena v roce 1973, a sice Matce Tereze. Mezi dalšími nositeli najdeme bratra Rogera, Chiaru Lubichovou, Billyho Grahama, Alexandra Solženicyna, Michaela Novaka. Michal Heller v tomto seznamu rozšiřuje poměrně početnou řadu fyziků, z nichž nejprominentnějšími jsou Freeman Dyson (s jehož rovnicí se setkal asi každý teoretický fyzik) a Charles Townes, spolunositel Nobelovy ceny za objev laseru. Veškeré peníze s cenou spojené hodlá Heller použít na založení „Koperníkova centra“ – společného pracoviště Jagelonské univerzity a Vatikánské observatoře, které se má zabývat přírodními vědami, filozofií a teologií. Společným mottem má být „filozofie ve vědě“ (na rozdíl od filozofie vědy). Jak Heller v jednom z rozhovorů uvádí, pojmy jako prostor a čas nebo determinismus a kauzalita byly původně spjaty s filozofií, ale dnes jsou součástí základního fyzikálního uvažování.

Otázky, jimiž se prof. Heller zabývá

V oficiálních komentářích je vyzdvihován zájem M. Hellera o otázku příčinnosti. Co je příčinou fyzikálních zákonů, co je příčinou samotného vesmíru? Tyto otázky se dle Hellera dotýkají otázek po příčině samotné existence. Heller nechápe Boha jako prostředek k vysvětlení toho, co věda (zatím?) vysvětlit nedokáže. Věda nám dává poznání, náboženství nám dává smysl. Obojí je dle Hellera podmínkou důstojné existence.

„Vždycky jsem toužil po tom, zabývat se těmi nejdůležitějšími věcmi, a co je důležitější nežli věda a náboženství? Věda nám dává poznání a náboženství nám dává smysl. Obojí je předpokladem naší existence.“

Michal Heller

Další důležitou otázkou je, zda jsou meze racionality totožné s mezemi vědecké metody. Pokud ano, pak pro náboženství či teologii nezůstává žádný prostor, neboť vše, co se vymyká vědecké metodě, je automaticky iracionální. Pokud na druhé straně přijmeme, že se tyto meze nekryjí, vzniká prostor pro racionální náboženskou víru.

Návštěva prof. Hellera v České republice

V únoru 2005 navštívil prof. Heller Českou republiku. Po odborné stránce byla jeho návštěva zaštitěna Ústavem teoretické fyziky Matematicko-fyzikální fakulty Karlovy Univerzity – ve svém fyzikálním výzkumu se totiž Heller zabývá problémy kolem sjednocení gravitace a kvantové teorie (tento úkol je „Svatým Grálem“ teoretické fyziky posledních šedesáti let). O některé z myšlenek a postřehů, které Heller tehdy pronesl během semináře o vztahu vědy a filozofie, bych se nyní chtěl podělit.

Základním motivem Hellerova pražského vystoupení se pro mě stala teze, že věda a víra jsou dnes na jedné lodi. Jak věda, tak víra totiž trvají na tom, že existuje pravda a že má cenu snažit se ji poznat. Tím stojí společně proti postmoderní skepsi. Na pomezí matematiky a teologie bych umístil výrok, že Bůh se nespokojí s ničím menším než s nekonečnem. Odtud je již krůček k dalšímu zajímavému a provokujícímu tvrzení – totiž, že náš svět je tím nejlepším možným s ohledem na respektování lidské důstojnosti. V diskusi padl i dotaz, jak odpovídat na otázku „co bylo před Velkým třeskem“. (Mezi fyziky panuje shoda, že dnešní vesmír se jako celek rozpíná a že toto rozpínání začalo před asi patnácti miliardami let jakýmsi výbuchem čili Velkým třeskem, při němž se veškerá hmota rozprskla z jediného bodu.) Hellerova odpověď mě nadchla svou jednoduchou samozřejmostí: To nám věda dosud neřekla. Na otázku, zda někdy bude možná syntéza veškeré teologie, Heller odpověděl ve stejném duchu: Teologie nebude „úplná“ nikdy, stejně jako nebude nikdy úplná a definitivní věda. Stále bude co objevovat a zpřesňovat.

Ondřej Šipr
(mezititulky redakce)

KOMENTÁŘE

Proti diktatuře expertů

Svět nelze vměstnat do škatulek scientistů a technokratů

„Ve světě, v němž nejsou dospělí, se důvěřuje expertům,“ tak lapidárně vysvětloval francouzský filozof Alain Finkielkraut, proč se tak nezadržitelně došlo k diktatuře expertů. Je to diktatura uklidňující, někdy i útěšná a lichotivě zbavuje odpovědnosti. Může existovat proslulý lékař, který slibuje, že se „v budoucnu“ odstraní nemoci, může být velký matematik, který v televizi vysvětluje, aniž by o tom mnoho věděl, podivuhodnosti mapy genomu nebo o umělém oplodňování; může být velký chirurg, který vám je ochoten nabídnout recept o tom, jaká je „dobrá smrt“ (eutanázie, aby bylo jasno) po životě, který byl hoden, aby byl žit.

Technokracie nemá patent na život

Může být toto všechno a mnohem víc. Není oblast lidských jevů, od sexuality po citové vztahy, od výchovy dětí po naplňování volného času, jež by unikla bystrozraké pozornosti experta, z deseti je jich deset vždy obklopeného auroou „Vědy“ s velkým „V“. Historik matematiky Giorgio Israel v tom vidí znamení úpadku: „Společnost je ponechána na pospas názorům specialistů nicoty, jde o bioetiku nebo vědce, kteří je ze sebe dělají. Avšak mít poznatky technického rázu neznamená mít autoritu rozhodovat o tom, co je v jistých osudově důležitých otázkách správné a co ne. A zatím je převládající přesvědčení, že filozofie a etika jsou zbytečné, nejvýše mohou jen něco dodat k poslednímu slovu, jež ve všem patří, vědě“.

Avšak mravní měřítko nepatří specialistům, nýbrž společnosti a obyčejnému člověku. A to nijak méně než proslulým osobnostem. Příkladem omylu způsobených diktaturou expertů je pro Israele „otázka svědomí“. Je to filozofický problém, o němž má i obyčejný člověk právo tvrdit svůj názor. Má například právo na základě své náboženské víry zastávat, že existuje duše, odlišná od těla. Proto jsem v době debat o zákonu č. 40 (legalizující potrat) v Itálii oceňoval Eduarda Bonicelliho. Byl vzdálen našim zásadám, ale správně tvrdil, abychom nežádali od vědců rozhodnutí, zda je embryo osoba. Žádný specialista to nemůže rozhodnout. Nakonec bylo uplatněno jediné měřítko – je náhražkově utilitaristické. Dnes víme nebo ponecháváme mravnímu roz-

měru nezávislou oblast jako v minulosti nebo je alternativou scientistické pojetí. To zastává, že neexistuje nezávislá mravní dimenze, nýbrž, že se mezi různými mravními systémy má rozhodnout na základě měřítek efektivity. Nechápu, proč bychom měli brát tuhle průměrnou filozofii – a o to jde – a mít ji za pravou, jen proto, že se halí do vědeckého hávu, a hodit přes palubu ideu, že mravní oblast, právě proto, že nemůže být rozhodnuta na základě těchto měřítek, patří od oblasti ne méně důležitého svědomí. Aniž bychom počítali s tím, dodává Israel, že psychologie, sociologie, pedagogika nejsou žádné vědy. Jsme vystaveni dvojímu vydírání. Na jedné straně se nám říká, že už nemáme právo uvažovat v mravních termínech a nezávislých na měřítkách scientistického typu, ale pak jsou vědy, na základě kterých by se měly rozhodovat otázky etického a mravního řádu, jen ztrokotané pseudovědy, jak to již pranyřovala německá filozofka Hannah Arendt.

Ve své poslední knize „Kdo jsou nepřátelé vědy?“ si Israel bere na paškál zvláště kategorii profesionálních expertů, pedagogů: Je to absurdní, aby obsahy kultury, rozhodnutí, co stojí za to vyučovat, bylo svěřeno metodologům, jimž byla slavnostně udělena tato kompetence. Díky nim máme dnes ve školách „kurzy afektivnosti“ založené na ideji, že je třeba vyučovat předmět nazývaný „občanské soužití“, všechno velkými písmeny. Vysvětlují ti, jak máš mít rád maminku, bratříčka, spolužáky. Je to skličující.

Mít poznatky technického rázu neznamená mít autoritu rozhodovat o tom, co je v jistých osudově důležitých otázkách správné a co ne.

Každá moc, i moc vědy, musí být kontrolována

Historik Ernesto Galli della Loggia sdílí tyhle obavy o diktatuře expertů: „Nelíbí se mi věda o pravdě, která nám nemůže nic říci o dobrém životě, o svědomí, o citech, o rodině, o přátelství, o soucitu. Jedinou útěchou je, že těch expertů je tolik a tak odlišných, že se sami mezi sebou eliminují. Náramně mne znepo-

Foto: archite

kuje myšlenka, že moc musí být vždy kontrolována, a také moc vědy, i to, co si nechce uzurpovat jiné oblasti a diktovat mravní zákony je třeba omezit, kontrolovat... Věda požaduje bianco šek. S domýšlivostí, tolikrát drtivě vyvrácejou, že to, co dělají vědci, je dobré. Zvířezilo ve veřejném mínění nesprávné ztotožňování vědy a vědce. Ti jsou totiž lidé jako každý jiný: mohou být ctižádostiví, velmi chtějí peněz a uznání, jak jsme tak trochu všichni. A tedy je pravděpodobné, že pořádná část jejich skutků je podmíněna velmi lidskými důvody, jež nemají s vědou nic společného. Lidé se klamou přesvědčením, že věda je nezištná. Ta však právě pro svou absolutní schopnost přesvědčovat je v nesmírném počtu případů spojena s ekonomickými zájmy, úplatky. Nu dobrá, ale je si to třeba uvědomovat.

„Expertismus“ nám nabízí falešnou svobodu od odpovědnosti

Ostatně věda je poslední velká utopie, avšak nedůtklivá na kritiky. Doufá se, že věda nám dá, co nám nedaly velké ideologie, ba dokonce, že nás oprostí od lidské přirozenosti. Mezitím se „expertismus“ prosazuje, protože všem nabízí něco, co se koneckonců líbí všem lidem: zbavuje odpovědnosti. Bez pochyby to dělá nebo se aspoň pokouší to dělat i v těch nejintimnějších a soukromých oblastech života. Mám na mysli sexology, experty vynořující se v šedesátých letech a nikdy nemizející. Právě do nich

KOMENTÁŘE

se strefuje Alain Finkielkraut a Pascal Bruckner, který v knize „Nový milostný neřád“ líčí nezadržitelný vzestup sexuologů, psychiatrů, psychologů a pedagogů (prostě „expertů“), kteří metodou „spálené země“ donesli pochodeň vědění, aby osvětila to, co by bylo lépe ponechávat ve stínu a soukromí. Tzv. experti zaplňují, vždy rozšafně, stránky bulvárních časopisů, stránky novin věnované zdraví ale i smutně proslulé „talk-show“ v televizi.

Nejen filozofové a myslitelé, ale i prostí lidé, kteří se nedají ohloupit bláboly „expertů“, jsou jako útes v příboji domněle vědeckých, spíše lživých a klamavých výroků a sentencí, pronášených těmito zhoubnými představiteli „expertokracie“ současné doby. Stačí, aby zazněla pravda víry: „Třetího dne vstal z mrtvých podle Písem,“ a sebeoslnivější ohňostroje slov těchto expertů se rozplývají. Zůstává jen pravda. Život, náš život, nekončí smrtí, jak ve svém agnos-

ticismu, materialismu či bojovném ateismu „expertů“ předpokládají a propagují, nýbrž ze smrti přechází do života, do věčného života vzkříšením. A z této jistoty pak poměřují naději nebo beznaději, jakou tito „expertů“ líčí, protože oni ji nedávají ani dávat nemohou: dávat ji může jenom onen Zmrtvýchvstalý třetího dne, podle Písem.

P. Josef Koláček SJ
<http://www.radiovaticana.cz>
 (mezititulky redakce)

Pochod dobré vůle

Pochod Prahou letos rozšířil veřejné shromáždění proti antisemitismu „Všichni jsme lidi“, které už popáté uspořádala česká pobočka Mezinárodního křesťanského velvyslanectví Jeruzalém (ICEJ) ve spolupráci se Senátem PČR.

<http://www.jordan-cz.eu.estranky.cz>

„Pochod dobré vůle“ vyšel v neděli 13. dubna 2008 po 14. hodině z náměstí Franze Kafky Kaprovou ulicí přes „židovské město“ na Klárov, odkud se jeho účastníci přesunuli do Valdštejnské zahrady. Tam v 15 hodin začalo shromáždění, jehož hlavním motivem je poukazovat na antisemitismus jako na modelový ukazatel růstu extremismu a negativních tendencí ve společnosti. K tomu patří i trvalé připomínání mementa holokaustu, který, byť je nejlépe zdokumentovanou genocidou v historii, je stále víc bagatelizován a zpochybňován. Přitom je stále méně pamětníků, kteří zažili nacistické koncentrační tábory podobně jako Oldřich

Stránský, jenž na shromáždění vydal své osobní svědectví. „Stále je tu nebezpečí, že se to bude opakovat,“ zdůvodnil své vystoupení bývalý osvětismký vězeň.

Nálada shromáždění však nebyla strnule vážná, ostatně vyhlazovací plány Bohu díky nevyšly. Jedním z četných hudebních hostů byl úspěšný dívčí pěvecký soubor Adash, jehož umělecký vedoucí docent Tomáš Novotný z Ostravské univerzity vede studenty ve studiu hebrejštiny formou písní.

Se zprávou o projevech antisemitismu v ČR za uplynulý rok seznámil přítomné Tomáš Kraus, tajemník Federace židovských obcí. Na hrozivý nárůst protizidovských projevů ve světě upozornil hlavní zahraniční host Jürgen Bühler, mezinárodní ředitel ICEJ z Jeruzaléma. Na závěr vystoupil Mojmir Kallus z české ICEJ, aby shromážděné seznámil s novým vzdělávacím projektem na téma antisemitismu a xenofobie „Světlo paměti“, který od podzimu 2007 probíhá na českých školách.

Pořadatelé vyjadřují svou motivaci srozumitelně: „K triumfu zla postačí, když slušní lidé nebudou dělat nic.“ Tak tomu již bylo mnohokrát. Chtějí proto těmito akcemi nabízet spoluobčanům příležitost postavit se za hodnoty svobody a snášlivosti v protíváze ke stále častějším veřejným vystoupením extremistů.

Proč to děláme

Jak ukazují nedávné zkušenosti s neonacistickými provokacemi, antisemitismus je opět na vzestupu. Evropa byla v historicky zcela nedávné době svěd-

kem šíření nenávistné protizidovské ideologie a dějištěm největšího pokusu o genocidu Židů v historii. Chceme-li se z historie poučit, musíme jednat.

Právě jako křesťané sdílející se Židy velkou část duchovního dědictví, jež formovalo naši civilizaci, jsme si vědomi toho, jak je pro společnou evropskou budoucnost důležité připomínat si tyto historické události. Vždyť idea sjednocení kontinentu vznikla na troskách poválečné Evropy a byla vyjádřením vůle už nikdy nedopustit opakování těchto hrůz. Proto chceme mobilizovat všechny občany, kterým není lhostejný současný vývoj v naší zemi i v širším evropském kontextu, a povzbudit je k občanský statečnému postoji. Protest proti nenávisti a násilí však nemůže být veden nenávistně a násilně. Proto vyjadřujeme své naléhavé poselství pokojným a kultivovaným způsobem.

Kdo jsme

Mezinárodní křesťanské velvyslanectví Jeruzalém založili křesťanští příznivci Izraele v roce 1980 jako praktický výraz solidarity s židovským národem a jeho více než 3000 let trvající vazbou na město Jeruzalém. Dnes je ICEJ globální křesťanskou charitativní a vzdělávací organizací, která má zastoupení ve více než 60 zemích. Praktickým způsobem pomáhá lidem v Izraeli a současně se snaží informovat, vzdělávat a inspirovat křesťany po celém světě, aby se postavili do cesty vzrůstající vlně nepřátelství a antisemitismu, pozvedající se proti židovskému státu.

(van)

KULTURA ŽIVOTA

Stanovisko České biskupské konference

k návrhu věcného záměru zákona o specifických zdravotních službách

Biskupové českých a moravských diecézí na svém 72. plenárním zasedání vyjádřili své stanovisko k některým navrženým předmětům právních úprav věcného záměru zákona o specifických zdravotních službách a zaslali ho předsedovi vlády.

Návrh věcného řešení asistované reprodukce v bodě, kterým se upravuje možnost umělého oplodnění samotné ženy, se dostane do rozporu s Úmluvou o právech dítěte č. 104/1991 Sb., čl. 7, podle kterého má každé dítě právo znát své rodiče, otce i matku, a má i právo na jejich péči. Přijetí této úpravy by zásadně vyloučilo možnost otce podílet se na výchově dítěte. Navrhované řešení je zároveň v rozporu s úsilím o podporu existence úplné rodiny. Optimální předpoklad pro zdárný vývoj dítěte je totiž život s biologickými rodiči.

Biskupové nesouhlasí s tímto návrhem, který počítá s asistovanou reprodukcí, při níž dochází k další manipulaci se zárodečnými buňkami či embryi, k jejich uchování a následnému využívání k výzkumným účelům a eticky zpochybnitelným pokusům na lidských embryonálních kmenových buňkách. Za zvlášť neetický považuje ČBK komerční způsob nábory

Mons. Jan Graubner s ministrem zdravotnictví Tomášem Julínkem na jednání dne 10. dubna 2008

Foto: ftsk.cirkev.cz

dárkyň vajíček, kdy často dochází k zanedbání práva na náležité poučení o případných nežádoucích následcích zákroku.

Dále biskupové nesouhlasí s návrhem, který cizinkám umožňuje umělé ukončení těhotenství za stejných podmínek, jaké platí pro občanky České republiky. Tato právní úprava otevírá možnost zasahovat do legislativního prostředí jiných států.

Príslušná stať o umělém ukončení těhotenství vychází z teze, podle níž „odborná zdravotnická veřejnost zastává názor, že medicínsky lze hovořit o vývojové přeměně embrya v lidskou bytost od 12. týdne tě-

hotenství, od kdy je jeho centrální nervová soustava v určitém stupni vývoje“. Tento předpoklad považují biskupové za diskriminační vůči té části odborné veřejnosti, která se s ním neztotožňuje.

Návrh navíc neobsahuje požadavek dostatečného přístupu k informacím o jiných možných řešeních mnohdy velmi tíživé situace ženy či páru. Současně zde dochází i k zanedbání práv a povinností otce nenarozeného dítěte, který je nadále v navržené předloze zákona zcela vyloučen z možného rozhodování.

Čeští a moravští biskupové

Evangelium vitae – stále naléhavější dokument

V souvislosti se stanoviskem biskupů přinášíme krátký úryvek z encykliky Jana Pavla II. Evangelium vitae, věnující se hodnotě lidského života.

Válka mocných proti slabým

12. [...] Když posuzujeme věci tímto způsobem, můžeme mluvit v jistém smyslu o válce mocných proti slabým. Život totiž, který vyžaduje více ohleduplnosti, lásky a péče, je považován za neúčinný nebo chápán jako neúnosná zátěž, a proto je různými způsoby odmítán. Každý, kdo pro svou nemoc nebo postižení, či spíše vůbec svou přítomností na zemi, nějak omezuje štěstí a životní úroveň těch, kteří se mají lépe, je chápán téměř jako nepřítel, proti kterému je třeba se bránit nebo ho zcela odstranit. Vzniká zde jakési „spiknutí proti životu“, které nejenom že narušuje vztahy jednotlivců k jiným lidem a k rodinám a ke společenství, ale

pokračuje i dále, dostává celosvětový rozměr a rozblíží i vazby mezi národy a státy.

Zneužití vědy

13. Jak se stále více rozšiřuje praxe potratu, jsou vynakládány stále větší prostředky na to, aby se našly léky, jimiž je možné zabít plod v mateřském lůně bez jakékoliv pomoci lékaře. Zdá se, že vědecké bádání se v této oblasti zabývá pouze tím, aby byly objeveny jednodušší a účinnější prostředky proti životu, které by současně potrat zbavily jakékoliv rozumné kontroly i sociální odpovědnosti.

Antikoncepce – dálnice k potratům

Je tu ovšem ještě antikoncepce, která je doporučována jako nejúčinnější prostředek proti potratu, bezpečný a dostupný všem. Katolická církev je potom obviňována, že prakticky podporuje po-

trat, když stále trvá na svém, že podstata antikoncepce je nezákonná. Při bližším pohledu se ukáže, že je tato námitka sama o sobě mylná. Může se jistě stát, že se někteří uchylují k prostředkům antikoncepce, aby se vyhnuli zlu potratu.

Jsou to však chybné představy o tom, co je dobro, které tkvějí právě v „antikoncepčním myšlení“, jež je velmi vzdálené myšlenice odpovědného rodičovství, které zavrhuje pravdivost každého úplného manželství. Ve skutečnosti dojde-li k počtu nechtěného života, ještě se zvětšuje pokušení potratu.

Společenské klima, které podporuje potrat, se rozšířilo významně tam, kde je odmítána nauka církve o antikoncepci. Bezpochyby antikoncepce a potrat jsou v morálním smyslu naprosto rozdílná zla. Jedno popírá neporušenou pravdu

pokračování na str. 12

KATECHEZE

Svatý Benedikt

Katecheze Benedikta XVI. na generální audienci 9. dubna 2008

Foto: <http://www.radiovaticana.cz>

Více než 30 tisíc lidí se účastnilo pravidelné střední generální audiencie Benedikta XVI., který svou katechezi věnoval postavě sv. Benedikta.

Během pozdravu italských poutníků v závěru audiencie Benedikt XVI. pozdravil výslovně Křížové sestry a laiky, sdílející jejich charisma, kteří si přišli připomenout sestru Marii Lauru Mainetti, která – jak řekl Benedikt XVI. – ve věrnosti úplnému sebeobětování obětovala svůj život s prosbou za své vrahy.

Sestra Maria Laura byla ubodána třemi nepnolekými děvčaty během satanského rituálu v noci ze 6. na 7. června roku 2000 v italské Chiavenně. Když umírala, našla sílu modlit se za tato tři děvčata a odpustit jim, jak překvapeně pachatelky samy při vyšetřování vypověděly.

Kongregace pro svatořečení nedávno uznala mučednický charakter vraždy této řeholnice a zahájila její beatifikační proces.

Draží bratři a sestry, chtěl bych dnes mluvit o svatém Benediktovi, zakladateli západního mnišství, a také patronovi mého pontifikátu. Začnu slovem svatého Řehoře Velikého, který o svatém Benediktovi napsal: „Muž Boží, který zazářil na této zemi tolika zázraky, neméně oslnil výmluvností, s níž uměl vyložit svou nauku“ (Dial. II,36). Velký papež napsal tato slova roku 592. Bylo to již 50 let po smrti svatého mnicha, který v paměti lidí stále

žil a jeho dílo mělo zásadní vliv na rozvoj evropské civilizace a kultury. Nejdůležitější pramen o jeho životě představuje druhá kniha Dialogů svatého Řehoře Velikého. Není to životopis v klasickém smyslu. Snaží se v ní podle dobových měřítek ilustrovat pomocí příkladu konkrétního člověka – svatého Benedikta – výstup na vrcholky kontemplace, který může uskutečnit ten, kdo se odevzdá Bohu. Podává nám tedy vzor lidského života jakožto výstupu na vrchol dokonalosti. Svatý Řehoř Veliký v této knize Dialogů také vypráví o mnoha zázracích, které tento světec vykonal, ale ani tehdy nechce jen vyprávět o nějakých podivnostech, ale dokázat, jak Bůh, který varuje, pomáhá i trestá, zasahuje do konkrétních situací lidského života. Chce ukázat, že Bůh není vzdálenou hypotézou kladenou do počátku světa, ale je přítomen v životě člověka, každého člověka.

Benediktovo dílo jako duchovní kvas Evropy

Tuto perspektivu jeho „životopisce“ lze chápat také v obecném kontextu jeho doby: na přelomu V. a VI. století byl svět zmítán děsivou krizí hodnot a institucí, zapříčiněnou pádem Římské říše, invazí nových národů a úpadkem mravů. Řehoř chtěl prezentací svatého Benedikta jakožto „zářivé hvězdy“ ukázat v této úděsné situaci, právě v tom-

to městě Řím, východisko z „temné noci dějin“ (srov. Jan Pavel II., *Insegnamenti*, II/1, 1979, str. 1158). Světovo dílo, zvláště jeho Řehole, se skutečně ukázalo nositelem autentického duchovního kvasu, který během staletí a v rozsahu daleko přesahujícím jeho vlast a jeho dobu proměnil tvář Evropy a po pádu politického celku vytvořeného římskou říší vzbudil novou duchovní a kulturní jednotu, založenou na křesťanské víře, sdílené národy tohoto kontinentu. Právě tak vznikla realita, kterou nazýváme „Evropa“.

Období samoty s Bohem

Narození svatého Benedikta bývá kladeno do roku 480. Pocházel, jak říká sv. Řehoř, *ex provincia Nursiae* – z regionu Nursie. Jeho dobře postavení rodiče jej poslali studovat do Říma. Dlouho však ve Věčném městě nezůstal. Řehoř k tomu podává zcela věrohodné vysvětlení, když poukazuje na skutečnost, že mladý Benedikt byl znechucen životním stylem mnoha svých druhů ze studií, kteří žili nevázaným životem, a nechtěl upadnout do stejných chyb. Chtěl se líbit pouze Bohu; *soli Deo placere desiderans* (II Dial., Prolog. 1). Ještě před ukončením svých studií proto Benedikt opustil Řím a odebral se do horské samoty na východ od Říma. Po první periodě strávené ve vesnici Effide (dnes Affile), kde určitou dobu žil spolu s „řeholní komunitou“ mnichů, stal se poustevníkem v nedalekém Subiaku. Celé tři roky tam žil v jeskyni, která je od vrcholného středověku „srdcem“ benediktinského kláštera zvaného „*Sacro Speco*“.

Období v Subiaku bylo dobou samoty s Bohem, pro Benedikta to byla doba zrání. Tady musel snést a překonat tři základní pokušení každé lidské bytosti: pokušení sebeurčení a touhy stavět sebe samého do středu, pokušení smyslnosti a nakonec pokušení hněvu a pomsty. Benedikt byl totiž přesvědčen, že pouze po přemožení těchto pokušení bude moci druhým říci něco užitečného pro jejich situaci a potřeby. A tak bude jeho usmířená duše plně s to kontrolovat hnutí vlastního já a být tak tvůrcem pokoje kolem sebe. Teprve pak se rozhodl založit první své kláštery v údolí Anio, nedaleko Subiaka.

KATECHEZE

V neklidu a zmatcích své doby Benedikt žil před Božím zrakem a právě tím nikdy neztratil ze zřetel le povinnosti každodenního života i člověka s jeho konkrétními potřebami. Pohledem na Boha pochopil realitu člověka a jeho poslání.

Modlitbu chápal v první řadě jako úkon naslouchání, které se má potom vyjadřovat konkrétní činností.

Období zviditelňování víry

Roku 529 Benedikt opustil Subiako, aby se usadil na Montecassino. Někteří tento jeho přesun vysvětlovali jako útěk před intrikami závistivého místní církevního hodnostáře. Tento pokus o vysvětlení se však ukázal jako málo přesvědčivý, protože jeho náhlá smrt nepřivedla Benedikta k návratu (II Dial. 8). Ve skutečnosti je toto rozhodnutí projevem vstupu do nové fáze jeho vnitřního zrání a jeho mnišské zkušenosti. Odchod ze vzdáleného údolí Anio na Monte Cassino – výšinu, která ční nad rozsáhlou okolní rovinou a je už zdá-li vidět – měl podle Řehoře Velikého symbolickou povahu: skrytý mnišský život má svůj důvod existence, ale klášter má v životě církve a společnosti také svůj veřejný účel: má zviditelňovat víru jako sílu života. A skutečně, když Benedikt 21. března 547 ukončil svůj pozemský život, zanechal ve své Řeholi a v jím založené benediktinské rodině odkaz, který během staletí až doposud v celém světě přináší plody.

Modlitba jako nosný základ existence

V celé své druhé knize Dialogů nám Řehoř ukazuje, jak byl život svatého Benedikta ponořen do ovzduší modlitby, nosného základu jeho existence. Bez modlitby neexistuje zkušenost Boha. Benediktova spiritualita však nebyla niternost kladená mimo realitu. V neklidu a zmatcích své doby Benedikt žil před Božím zrakem a právě tím nikdy neztratil ze zřetel le povinnosti každodenního života i člověka s jeho konkrétními potřebami. Pohledem na Boha pochopil realitu člověka a jeho poslání. Ve své Řeholi označil mnišský život za „školu služby Pánu“ (Prol. 45) a žádal své mnichy, aby „nic nemělo přednost před božským oficiem“ (tedy liturgií hodin či breviářem) (43,3). Zdůrazňuje však, že modlitba je v první řadě úkonem naslouchání (Prol. 9–11), které se

má potom vyjadřovat konkrétní činností. „Pán očekává, že každý den odpovíme skutky na jeho svaté učení,“ říká Benedikt (Prol. 35). Život mnicha se tak stává plodnou symbiózou činnosti a kontemplace, „aby byl ve všem oslavován Bůh“ (57,9). Na rozdíl od snadné a egocentrické seberealizace, jež je dnes často vychalována, je prvním a neodmyslitelným závazkem učedníka svatého Benedikta upřímné hledání Boha (58,7) na cestě vyšlapané pokorným a poslušným Kristem (5,13) k lásce, před níž nesmí ničemu dát přednost (4,21; 72,11) a právě tak – ve službě druhému – stane se člověkem služby a pokoje. Uplatňováním poslušnosti, kterou uskutečňuje víra, oživovaná láskou (5,2) dosahuje mnich pokory (5,1), již Řehole věnuje celou kapitolu (7). Takto se člověk stává stále podobnějším Kristu a dosahuje právě seberealizace jakožto stvoření k obrazu a podobě Boha.

Umění naslouchat

Poslušnosti učedníka musí korespondovat moudrost opata, který v klášteře zaujímá „postavení Krista“ (2,2; 63,13). Jeho postavu, vykreslenou zvláště ve druhé kapitole Řehole profilem duchovní krásy a náročného závazku, lze pokládat za Benediktův autoportrét, protože – jak píše sv. Řehoř Veliký – „Světce nemohl učít jinak, než jak sám žil“ (Dial. II,36). Opat musí být zároveň něžným otcem a přísným učitelem (2,24), pravým vychovatelem. Je nepoddajný k neřestem, ale především je povolán napodobovat něhu Dobrého Pastýře (27,8), a „spíše pomáhat než dominovat“ (64,8), „zdůrazňovat spíše skutky než slovy všechno, co je dobré a svaté“ a „ilustrovat božská příkázání vlastním příkladem“ (2,12). Aby byl schopen rozhodovat se zodpovědně, musí být také opat tím, kdo naslouchá „radám bratří“ (3,2), protože „Bůh často zjevuje tomu nejmladšímu to nejlepší řešení“. Tato dispozice činí Benediktovu Řeholi, napsanou před patnácti stoletími, až překvapivě novou! Veřejně činný člověk má být i v těch nejmenších oblastech vždycky také člověkem, který umí naslouchat a dovede se učít od toho, komu naslouchá.

Benediktova řehole nám nabízí světlo na naší cestě

Benedikt označuje Řeholi za „minimum, načrtnuté jen pro začátek“ (73,8), ale ve skutečnosti nabízí užitečné ukazatele nejen mnichům, ale také všem těm,

kteří hledají vedení na své pouti k Bohu. Svou uměřeností, lidskostí a střízlivým rozlišováním mezi tím, co je v duchovním životě podstatné a co je druhotné, si uchovala svou osvěcující sílu až dodnes. Pavel VI., který prohlásil 24. října 1964 svatého Benedikta patronem Evropy, tím chtěl vyslovit uznání podivuhodnému dílu světce, které mělo prostřednictvím Řehole vliv na formaci evropské civilizace a kultury. Dnes, po století hluboce zraněném dvěma světovými válkami a po pádu velkých ideologií, jež se ukázaly být tragickými utopiemi, Evropa hledá vlastní identitu. K vytvoření nového a trvalého celku je zajisté třeba politických, ekonomických a právních nástrojů, ale je také třeba etické a duchovní obnovy, která čerpá z křesťanských kořenů kontinentu, jinak Evropu zrekonstruovat nepůjde. Bez této životní mízy je člověk vystaven nebezpečí, že podlehne starému pokušení chtít zachraňovat sebe samého – utopii, která různými způsoby přivodila v Evropě dvacátého století, jak na to poukázal papež Jan Pavel II., „bezprecedentní úpadek bolestných dějin lidstva“ (*Insegnamenti*, XIII/1, 1990, str.58). Hledejme i dnes pravý pokrok nasloucháním Řeholi svatého Benedikta jako světlu na naší cestě. Tento velký mnich zůstává pravým mistrem, v jehož škole se můžeme učit umění žít pravý humanismus.

přeložil P. Milan Glaser SJ
<http://www.radiovaticana.cz>
 (mezititulky redakce)

Foto: archív

NA ZÁVĚR

pokračování ze str. 9

sexuálního aktu jako vlastního vyjádření manželské lásky, druhé pak ničí život člověka. [...]

Ačkoliv jsou to věci odlišné svou povahou i morální závažností, přece jsou spolu dokonale spojeny jako plody jednoho stromu. Jistě se stane, že se někdo utká k antikoncepci nebo potratu proto, že ho k tomu donutily četné životní nesnáze, které ovšem nikoho neosvobozují od toho, aby se nesnažil vždy a za všech okolností zachovávat Boží zákon. Ale ve většině ostatních případů je u kořene takového smýšlení požitkářství a odmítání osobní odpovědnosti ve věcech sexu.

Sobectví – kořen zla

Dává se přednost egoistickému pojetí svobody, které v početí nového života vidí spíše překážku vlastní seberealizace. A tak se život, který by mohl vzniknout ze spojení muže a ženy, stává nepřitelem, kterému je třeba se vyhnout, a potrat je jedinou možností, jak řešit obtíže, když prostředky antikoncepce selhaly.

Bohužel, v myšlení lidí se stále více stírá rozdíl mezi antikoncepcí a potra-

tem. Den ode dne tomu také stále více napomáhá výroba chemických prostředků, nitroděložních tělísek a podkožních injekcí, které jsou stejně snadno distribuovány jako antikoncepční prostředky, ačkoliv vlastně zasahují člověka v nejnějším období jeho života a způsobují ve skutečnosti potrat.

Umělé oplození

14. Podobně různé způsoby umělého oplození, které zdánlivě slouží životu a jsou obvykle s tímto záměrem používány, otevírají zároveň možnosti pro nové úklady proti životu. [...] Tyto technické způsoby vykazují dosti vysokou neúspěšnost: ta se projevuje nikoli v tom, že by nedošlo k oplodnění, ale že zárodek pak je velmi brzy vystaven nebezpečí smrti. Dále pak musí být vždy oplodněno více zárodků, které mají být vloženy do lůna ženy, a ty, které jsou „přebytečné“, jsou pak zničeny nebo používány k vědeckým výzkumům, kde pod záminkou pokroku lékařské vědy je ve skutečnosti lidský život redukován na obyčejný „biologický materiál“, s nímž lze volně nakládat.

Prenatální eugenika

Také prenatální výzkumy, které nevyvolávají morální námitky, jsou-li praktikovány jako prostředky nezbytné péče o dosud nenarozené děti, často napomáhají k přípravě i vykonání potratu. Tento tzv. eugenický potrat je veřejným míněním přijímán na základě nesprávné domněnky, že je to v souladu s požadavkem „zdraví“. Toto mínění spojuje život s určitými podmínkami a odmítá ho, jestliže je omezen nějakým postižením nebo nemocí.

V souladu s tímto názorem se zašlo už tak daleko, že všeobecná a základní péče, jako např. potrava, je odmítána dětem, které se narodily s nějakou těžkou vadou nebo nemocí. Pohled na naši dobu je tedy stále více znepokojující, jestliže se tu i tam objevují výzvy, aby kromě práva na potrat byla ze stejných důvodů legalizována také infanticida (zabití dítěte). Tím bychom se vraceli do období barbarství, o němž jsme se domnívali, že bylo již navždy překonané.

*Evangelium vitae, čl. 12-14
(mezititulky redakce)*

Liturgická čtení

20. 4. Neděle	Sk 6,1-7, Žl 33, 1 Petr 2,4-9, Jan 14,1-12 <i>5. neděle velikonoční</i>		
21. 4. Pondělí	Sk 14,5-18, Žl 115, Jan 14,21-26 <i>sv. Anselm</i>	24. 4. Čtvrtek	Sk 15,7-21, Žl 96, Jan 15,9-11 <i>sv. Jiří</i>
22. 4. Úterý	Sk 14,19-28, Žl 145, Jan 14,27-31a <i>sv. Leonid</i>	25. 4. Pátek	1 Petr 5,5b-14, Žl 89, Mk 16,15-20 <i>Svátek sv. Marka</i>
23. 4. Středa	Sk 13,46-49 (Kol 1,24-29; 2,4-8), Žl 96, Jan 10,11-16 <i>Svátek sv. Vojtěcha</i>	26. 4. Sobota	Sk 16,1-10, Žl 100, Jan 15,18-21 <i>sv. Richarius</i>
27. 4. Neděle	Sk 8,5-8.14-17, Žl 66, 1 Petr 3,15-18, Jan 14,15-21 <i>6. neděle velikonoční</i>		
28. 4. Pondělí	Sk 16,11-15, Žl 149, Jan 15,26 - 16,4a <i>sv. Petr Chanel; sv. Ludvík Maria Grignon z Montfortu</i>	1. 4. Čtvrtek	Sk 1,1-11, Žl 47, Ef 1,17-23, Mt 28,16-20 <i>Slavnost Nanebevstoupení Páně</i>
29. 4. Úterý	Sk 16,22-34, Žl 138, Jan 16,5-11 <i>Svátek sv. Kateřiny Sienské</i>	2. 4. Pátek	Sk 18,9-18, Žl 47, Jan 16,20-23a <i>sv. Atanáš</i>
30. 4. Středa	Sk 17,15.22 - 18,1, Žl 148, Jan 16,12-15 <i>sv. Pius V.; sv. Zikmund</i>	3. 4. Sobota	1 Kor 15,1-8, Žl 19, Jan 14,6-14 <i>Svátek sv. Filipa a Jakuba</i>

RC MONITOR — zpravodajský čtrnáctideník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Publikované zprávy jsou zveřejňovány na zpravodajském serveru <http://res.claritatis.cz>. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474.

Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 1683820001/2400.

Redakční rada: Vít Cigánek, RNDr. Václav Frei, Mgr. Michaela Freiová, P. Mgr. Pavel Mayer OP, Zdeňka Rybová, Mgr. Radim Ucháč, Kateřina Ucháčová, Ondřej Vaněček, Mgr. Matyáš Zrno. **Teologický poradce:** P. Mgr. Pavel Mayer OP.

Objednávky: Noviny jsou distribuovány zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na korespondenční adrese redakce. Jejich vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo činí přibližně 10 Kč, což ročně znamená 240 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.